						–			

PRÓBAÉRETTSÉGI

2003. május-június

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

KÖZÉPSZINT

SZÖVEGALKOTÁS

Kiss Árpád OKSZI
Országos Közoktatási Szolgáltató Intézmény
Vizsgafejlesztő Központ

OKÉV
ORSZÁGOS KÖZOKTATÁSI ÉRTÉKELÉSI ÉS VIZSGAKÖZPONT

Az alábbi szövegalkotási feladatokból egyet kell választania és kidolgoznia.

/Érvelés/

Miként jelenik meg a bűn és büntetés (bűnhődés) motívuma irodalmi alkotásokban? Mindig arányban áll-e a büntetés mértéke az elkövetett bűnével? Fejtse ki a véleményét! Érvelésében hivatkozzon irodalmi példákra; a magyar és a világirodalom epikai, lírai és drámai műveiből egyaránt meríthet. Írása ne haladja meg a 4-5 oldalnyi terjedelmet!

VAGY

/Egy mű elemzése/

Petőfi e költeményét a Honderü támadására – „*Az író múzsája, mint legtöbbnyire, nagyon alant repked*” (1845. július 29.) – írta válaszként. Értelmezze a költeményt jellegzetes romantikus ars poeticaként! Írása ne haladja meg a 4-5 oldal terjedelmet.

Petőfi Sándor: *Képzetem*

Még mit nem mondanak!
Hogy az én képzetem
Alant jár, magasra
Föl nem röpíthetem.
Lent jár a föld szinén,
Ha úgy tartja kedve,
Sőt a föld alá is
Van gyakran sülyedve;
Mint buvár, sülyed a
Mélységek mélyére,
A legmélyebb tenger:
A szív fenekére.
De ha mondom neki:
„Szállj a magasra fel!”
Felszáll s a légben, mint
Pacsirta, énekel.
S ha ekkor biztatom:
„Még följebb, képzetem!”
Vele a sasokat
Rendre megkergetem.
A sas mind elfárad,
De nem fárad ő el,
Egy utat kezd a leg-
Magasabb felhővel.
És a felhőknek sem
Társa ő sokáig,
Egyenest fölfelé
Tör az ég boltjáig,
És ha ekkor éppen
Napfogyatkozás van:
Az elsötétedett
Nap mellett elsuhan,
Elsuhan mellette,
Egyet pillant rája,
S megkerűl a napnak
Elveszett pompája.
És az én képzetem
Még ekkor sem pihen,
Hanem a legfelső
Csillagzaton terem,
S ott, hol már megszűnik
Az isten világa,
Új világot alkot
Mindenhatósága –

(1845)

VAGY

/Összehasonlító elemzés/

Készítse el az alábbi alkotások összehasonlító elemzését a szerkesztésmód és a megjelenítési eszközök figyelembe vételével! Térjen ki a vershelyzet bemutatására, a konkrét látványelem érzelmi és gondolati hatásokat kiváltó szerepére!

Arany János: ***Vásárban***

Gyékényes, abroncsos alföldi szekér,
Honnan cipel a sors – s e három egér?
Hoztál-e pirosló új búza-magot?
Mezők üde lelkét: friss széna-szagot?

Odakünn már, úgy-e, megért a kalász?
Rét gyapja lenyírva; foly a takarás;
Boglyák tetejéről egy-egy suta gém
Néz szét aratóknak vidám seregén?

Rég nem látta bizony vidámnak e nyájt,
Minden nyara – új seb – a régire fájt:
De talán most e nagy mezei jószág
Áldást hoz az egyszer: szép Magyarország.

Legyen is, legyen is megáldva e föld
– Isten maga telke – mint rég ezelőtt,
Mikor én is „markot hajtani" kezdtem,
S nem sikerűlt, bárhogy s mint igyekeztem.

Így – vézna, ügyetlen testi dologra –
Adtam fejem a bölcs tudományokra,
Barázda helyébe' szántván sorokat,
Nem kérkedem ezzel, mert azt se sokat.

De, hogy a mezőt, az anyatermészet
Kebelét elhagytam, sajog egy érzet,
Holtig sajog itt benn, – s tüzesebben vér
Láttodra, te búzás alföldi szekér.

(1877)

Szabó Lőrinc: **Szénásszekér**

Szénásszekér ment át az éjszaka
a városon, az utcákon, fehér
holdfényben – óh, hogy felfigyeltek a
fülledt házsorok! Hogy nyujtóztak és
sóhajtoztak a roncs körúti fák!
Szénásszekér ment át a városon.
Jött és továbbment: úszott, lebegett
az édes szagban, amely vele jött,
úszott a fényben, úszott és mesélt –
nekem mesélt! Nekem hozta el a
falusi holdat, tömzsi tücsköket,
lompos komondort, rétet, aratók
bőtorkú dalait, mezei nők
barna bőrét, ekét és vödröket,
cigány nyirettyűt, dünnyögő dudát,
hozta magával emlékeimet,
utánam hozta kormosderekú
bikák szemében az erős napot,
a trágyát és az egek árvizét,
a záporban felfrissült dombokat,
kegyetlen munkát, erőt, szigorú
kitartást, – mindent utánam hozott!
Visszahozott mindent, s míg áthaladt
a villanyfényes, síri városon,
az éjszaka körútján: szívdobogva
hallgattam, hogy nőnek köröttem a
fák, füvek, erdők, s távol ormokon
roppant testét végigterítve hogy
lélegzik ős álmában a hegyek
tölgyhomlokú, bozontos istene.

(1923)

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

……..

	Max.	Elért pontszám
Tartalom	20	
Szerkezet	20	
Nyelvhasználat	20	

Helyesírás	–15	
Íráskép	–3	

Összesen	